

Treća svjetska konferencija o raku dojke

Victoria, Kanada, 4.-8. lipnja 2002.

Ruža SABOL

Hrvatski forum protiv raka dojke Europa Donna, Zagreb

U Victoriji, pokrajini British Columbia, održana je početkom lipnja 2002. svjetska *Konferencija o raku dojke*. U radu konferencije sudjelovalo je oko 800 sudionika iz 80 država sa 150 predavača iz cijeloga svijeta. Sudionici su bili iz Sjeverne i Južne Amerike, Europe, Azije, Afrike, Australije i Indonezije.

Bila je to treća svjetska *Konferencija o raku dojke* organizirana u Kanadi. Prva konferencija održana je 1997. u Kingstonu, pokrajina Ontario gdje je i stalno sjedište organizacije. U Ottawi, glavnom gradu Kanade, održana je 1999. druga svjetska konferencija dok je ova treća održana u Victoriji na krajnjem zapadu Kanade, na obalama Tihog oceana.

Iako je zajednički cilj bio borba protiv raka dojke, svaka od tih triju konferencija imala je svoj "moto". Osnovna misao prve konferencije bila je *Prekinimo tišinu – stop epidemiji*, druge *Idemo naprijed – učinimo akciju*, dok je moto ove treće bio *Mi želimo iskorijeniti rak dojke*.

Prema svjetskim statistikama godišnje od raka dojke umire više od milijun žena, a kod još milijun novih dijagnosticira se rak. Zbog tako visokog broja oboljelih već se dulje upotrebljava termin – **globalna epidemija raka dojke**.

Zamisao osnivača svjetske konferencije u Kingstonu prije pet godina bila je oformiti svjetsku mrežu država, organizacija i pojedinaca gdje bi se mogla čuti mišljenja i donijeti prijedlozi kojima bi se približili zajedničkom cilju za suzbijanje raka, unaprjeđenju skrininga, liječenju i davanju podrške pacijentima.

Iako je borba protiv raka zajednički cilj znanstvenicima, liječnicima, zdravstvenim radnicima i pacijentima, često se razilaze u stajalištima kako djelovati da se postigne najbolji rezultat.

Na konferenciji u Victoriji željelo se postići usuglašavanje problema, pomoći organizaciji zdravstvene politike regija i država, ovisno o njihovim financijskim, kulturnim i razvojnim mogućnostima.

Već je na prvoj konferenciji 1997. u Kingstonu učinjen **Globalni plan djelovanja** (za eradicaciju raka dojke) na 67 stranica i podijeljen sudionicima konferencije. Plan je tijekom 1998. objedinio i upotpunio **Odbor za recenzije** od 25 članova, među kojima je iz Hrvatske bila prof. dr. Ruža Sabol. Ključnu ulogu u objedinjavanju sadržaja imala je skupina od šest članova s Univerzitea u Kingstonu.

Predavanja na ovogodišnjoj konferenciji u Victoriji bila su svrstana na plenarna izlaganja, okrugle stolove, grupe za raspravu i radionice sa specifičnim temama: financiranje istraživanja raka dojke, utjecaj okoline na rak, participacija bolesnika u kliničkom ispitivanju raka i sl.

Značajan prostor u rasporedu predavanja dobile su nazočne predstavnice žena koje su preboljele ili se još liječe od raka dojke. Time se željelo čuti njihova iskustva koja traže mnoge odgovore, te im omogućiti da "ispričaju svoju priču", da izraze svoje strahove, frustracije, nade ... Dva dana bila su posvećena izlaganjima na *Otvorenom forumu* (Open forum) gdje se moglo čuti zanimljive dijaloge između stručnjaka i žena različitih udruga koje su preživjele (survivors) rak dojke.

U skupini tema *Psihosocijalni faktori i rak dojke*, predavanje je imala je **prof. Ruža Sabol** s naslovom *Rak dojke i faktori egzistencijalne uznemirenosti*. Mnoge teme analizirale su problem ranog otkrivanja raka i edukaciju žena o samopregledu dojki.

Helen Lynn iz Velike Britanije, delegat Health Coordinator the Womens Environmental Network, analizirala je domet *Globalnog plana akcije* u odmaku od pet godina od njegova usvajanja. Prema njezinom mišljenju taj je plan bio dobra poluga da galvanizira svjetsku mrežu pojedinaca i organizacija na nacionalnoj i internacionalnoj razini za eradicaciju raka dojke ali mu je manjkala – **akcija**. Ono što je potrebno učiniti sada jest internacionalno ga prilagoditi na specifične mogućnosti i razvoj pojedinih država u svijetu. Naglasila je kako problem treba postaviti na razinu parlamentarnih skupina pojedinih država. Također bi ga trebalo uvrstiti u rapored i program na sastanku Svjetskih državnika koji je predviđen za rujan 2002. u Johannesburgu.

Annie J. Sasco, predsjednica *Internacionalne agencije odjela za epidemiologiju, prevenciju i istraživanje raka SZO* na plenarnom sastanku u Victoriji iznijela je izvještaj *21. stoljeće i sadašnji moment širenja raka dojke u svijetu*. Naglasila je da je rak dojke na prvome mjestu oboljenja u svjetskim razmjerima – u zemljama Sjeverne Amerike i dijela Europe na prvom je mjestu pobola u žena, a prema statistikama SZO razina oboljelih se povećava i u Aziji, Africi i Karibijskim zemljama koje su dosad tradicionalno imale nižu incidenciju. Pozitivna novost je da

se smrtnost od raka dojke smanjuje već 20 godina, ali je incidencija oboljenja veća zbog njegova ranijeg otkrivanja. Dr. Sasco smatra da je potrebno provesti univerzalnu edukaciju žena o zdravlju dojki. "Ako učinimo jedan korak u tome pravcu u cijelom svijetu bilo bi mnogo učinjeno", tvrdi i predlaže da bi u zemljama s tradicionalnom medicinom, gdje nedostaju druga sredstva, a mogućnosti su limitirane, žene koje obavljaju porode i "tradicionalni liječnici" mogli biti izvorna snaga u tim nastojanjima, ako ih se mobilizira i pouči kako provoditi edukaciju žena o zdravlju dojki. Također je naglasila da se u tim zemljama ljudi obraćaju tradicionalnoj medicini i "cjeliteljima" jer osjećaju kako ih se u zdravstvenom sustavu "ne čuje". "Mi moramo poučiti liječnike da umiju slušati ljude" poručila je dr. Sasco.

Dr. Papa Toure, iz Instituta Maria Curie u Senegal, iznijela je činjenice da je smrtnost od raka dojke u toj zemlji, kao i u Africi, općenito veoma visoka. Žene dolaze u bolnicu prekasno, nakon dugoga tretmana kod tradicionalnih liječnika i uglavnom u bolnicama umiru. Rak se dijagnosticira u kasnom stadiju, a liječi se samo u oko 10 posto populacije.

Zanimljiva su bila i predavanja i izvještaji znanstvenih studija iz drugih regija svijeta, a posebice su zapažene bile analize te iskustva udruga žena liječenih od raka. U *Open forumu* jedna sudionica je naglasila da je od vremena kad joj je bio dijagnosticiran rak dojke i otkad ga je izliječila, zapravo pronašla smisao života. Prije dijagnoze bolesti bila joj je glavna okupacija kako se obući, ići u posjete, kako provoditi vikende, što bolje prirediti jelo i slično, a nakon izlječenja svaki dan ima svoj smisao. Razgovara s ljudima, objašnjava im kakvu je bolest imala i veseli se životu.

Konferencija je završila sa zaključkom da će se za dvije godine ponovno organizirati – četvrta po redu.